

ІНТЕГРАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ, РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОЇ АНАЛІТИКИ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

©2026 ТОПАЛОВА І. А., КАЛЮЖНА М. М., КЛЄВЦЄВИЧ Н. А.

УДК 657:336.14:005.334
JEL: C81; G32; H83; M41

Топалова І. А., Калюжна М. М., Клевцевич Н. А. Інтеграція управлінського обліку, ризик-орієнтованої аналітики та фінансової звітності в обліково-аналітичній системі бюджетних установ

У сучасних умовах ведення обліку посилюються вимоги до прозорості та ефективності використання бюджетних коштів, що потребує побудови інтегрованих обліково-аналітичних систем у бюджетних установах. Водночас, подальший розвиток цифровізації та посилення податкового контролю вимагають узгодження фінансової звітності, аналітики податкових ризиків та управлінського обліку, що забезпечує своєчасну, релевантну інформацію для управлінських рішень і мінімізації фінансових ризиків. Інтеграція цих підсистем дозволяє підвищити якість внутрішнього контролю, обґрунтованість бюджетного планування та відповідальність розпорядників бюджетних коштів. У статті обґрунтовано теоретико-методичні засади інтеграції фінансової звітності, аналітики податкових ризиків та управлінського обліку в системі обліку бюджетних установ. Зазначено, що роз'єднаність фінансового, управлінського та податкового обліку знижує інформаційну прозорість діяльності розпорядників бюджетних коштів і ускладнює своєчасне виявлення податкових ризиків. Запропоновано організаційно-інформаційну модель інтегрованої системи обліку бюджетної установи, у якій фінансова звітність розглядається як зовнішній вихід, управлінський облік – як внутрішня підсистема підтримки управлінських рішень, а аналітика податкових ризиків – як елемент ризик-орієнтованого внутрішнього контролю. Сформовано підхід до розроблення системи ключових індикаторів податкових ризиків (KRI) на основі даних фінансового та управлінського обліку. Наукова новизна полягає в уточненні сутності інтегрованої обліково-аналітичної системи бюджетної установи та обґрунтуванні моделі її функціонування, спрямованої на мінімізацію податкових ризиків і підвищення якості управління публічними фінансами.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення; бюджетні установи; фінансова та бюджетна звітність; управлінський облік; податкові ризики; податковий ризик-менеджмент; інтегрована обліково-аналітична система; внутрішній контроль; інформаційні системи обліку.

Рис.: 4. Бібл.: 22.

Топалова Ірина Анатоліївна – доктор економічних наук, доцент, виконуюча обов'язки завідувача кафедри обліку і оподаткування, Одеський державний аграрний університет (вул. Пантелеймонівська, 13, Одеса, 65012, Україна)

E-mail: djesi@te.net.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7845-6612>

Калюжна Марина Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, виконуюча обов'язки декана факультету економіки та управління, Одеський державний аграрний університет (вул. Пантелеймонівська, 13, Одеса, 65012, Україна)

E-mail: student_bux@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8243-5328>

Клевцевич Наталія Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Одеський державний аграрний університет (вул. Пантелеймонівська, 13, Одеса, 65012, Україна)

E-mail: wqz820731@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2010-4814>

UDC 657:336.14:005.334
JEL: C81; G32; H83; M41

Topalova I. A., Kalyuzhna M. M., Klievtsievych N. A. Integration of Managerial Accounting, Risk-Oriented Analytics, and Financial Reporting within the Accounting and Analytical System of Budget-Funded Institutions

In the current accounting environment, demands for transparency and efficiency in the use of budget funds are intensifying, necessitating the establishment of integrated accounting and analytical systems within public sector institutions. The ongoing digitalization and stricter tax oversight require the alignment of financial reporting, tax risk analysis, and managerial accounting, thereby ensuring the availability of timely and relevant information for managerial decision-making and the minimization of fiscal risks. Integrating these subsystems enhances the quality of internal controls, improves the soundness of budget planning, and strengthens the accountability of budget fund administrators. The article examines the theoretical and methodological foundations of integrating financial reporting, tax risk analytics and managerial accounting within the accounting system of budgetary institutions. It is noted that separation of financial, managerial and tax accounting reduces the informational transparency of budget funds managers and limits the ability to detect tax risks in a timely manner. An organizational and information model of an integrated accounting system is proposed, in which financial and budgetary reporting is considered as an external output, managerial accounting as an internal subsystem for supporting managerial decisions, and tax risk analytics as an element of risk-oriented internal control. An approach to the development of a system of key risk indicators (KRI) for tax risks using financial and managerial accounting data is proposed. The scientific novelty of the results lies in clarifying the essence of an integrated accounting and analytical system of a budgetary institution and substantiating a model of its functioning aimed at minimizing tax risks and improving the quality of public finance management.

Keywords: accounting and analytical support; budgetary institutions; financial and budgetary reporting; managerial accounting; tax risks; tax risk management; integrated accounting and analytical system; internal control; accounting information systems.

Fig.: 4. Bibl.: 22.

Topalova Iryna A. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Acting Head of the Department of Accounting and Taxation, Odesa State Agrarian University (13 Panteleymonivska Str., Odesa, 65012, Ukraine)

E-mail: djesi@te.net.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7845-6612>

Kalyuzhna Maryna M. – PhD (Economics), Associate Professor, Acting Dean of the Faculty of Economics and Management, Odesa State Agrarian University (13 Panteleymonivska Str., Odesa, 65012, Ukraine)

E-mail: student_bux@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8243-5328>

Klievtsievych Nataliia A. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Odesa State Agrarian University (13 Panteleymonivska Str., Odesa, 65012, Ukraine)

E-mail: wqz820731@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2010-4814>

У сучасних умовах реформування системи публічних фінансів та цифровізації облікових процесів особливого значення набуває якість обліково-аналітичної інформації бюджетних установ. Недостатня узгодженість бюджетного, управлінського та податкового обліку, а також розмежування їх інформаційних потоків призводять до фрагментарності обліково-аналітичного забезпечення, що знижує прозорість використання публічних коштів і ускладнює реалізацію принципів підзвітності [1].

Окремою проблемою є відсутність системного підходу до інтеграції фінансової звітності, внутрішньої управлінської звітності та аналітики податкових ризиків у єдиному інформаційному середовищі бюджетних установ [2]. На практиці податкові аспекти часто залишаються поза сферою управлінського обліку, а інформація про податкові ризики не формалізується у вигляді системи показників для цілей внутрішнього контролю.

Це обмежує можливості своєчасного виявлення та мінімізації податкових ризиків, що особливо важливо з огляду на посилення податкового контролю та зростання вимог до ефективності управління публічними фінансами [3].

За таких умов постає науково-практичне завдання розроблення інтегрованої обліково-аналітичної моделі, яка забезпечувала взаємопов'язане формування фінансової звітності, управлінських звітів та інформації для податкового ризик-менеджменту в системі обліку бюджетних установ.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням обліково-аналітичного забезпечення діяльності бюджетних установ присвячено праці вітчизняних учених, у яких розглядаються структура облікової системи бюджетних установ, особливості формування фінансової та бюджетної звітності, роль внутрішнього контролю в забезпеченні достовірності інформації та економічної безпеки.

Зазначеною науковою проблемою займаються такі сучасні вчені: Коваль Л. [1], Нагірняк М. [2], Раделицький Ю., Грушицький О. [3], Гребінська С., Тарасюк В. [4], Оляднічук Н., Підлубна О. [5], Бакаляр Д. [6], Псьота В. [7].

У межах досліджень з проблематики обліково-аналітичних систем і податкового менеджменту Оляднічук Н. В., Підлубна О. Д. акцентують увагу на інтеграції облікових, аналітичних і контрольних процедур, побудові моделей обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками, виділенні окремих підсистем, пов'язаних з податковими платежами, та їх ролі у формуванні інформації для управлінських рішень [5].

Окремий напрям становлять дослідження Бакаляр Д. Г., присвячені трансформації обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання під впливом цифровізації, у яких обґрунтовується необхідність інтеграції фінансового й управлінського обліку, застосування сучасних інформаційних технологій та бізнес-аналітики для підвищення якості управлінських рішень [6].

Водночас у наукових працях Псьоти В. О. переважно розглядаються або загальні питання організації обліково-аналітичного забезпечення бюджетних установ, або аспекти обліку та контролю окремих видів операцій (публічні закупівлі, основні засоби, податкові платежі тощо) [7].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Комплексна проблема інтеграції фінансової звітності, управлінського обліку та аналітики податкових ризиків у системі обліку бюджетних установ опрацьована недостатньо, що зумовлює потребу подальших досліджень у цьому напрямі.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та розроблення інтегрованої обліково-аналітичної моделі, що забезпечує узгоджену взаємодію фінансової звітності, аналітики податкових ризиків та управлінського обліку в системі обліку бюджетних установ.

Дана мета зумовила формування таких **завдань**:

- ✦ узагальнити теоретичні підходи до трактування сутності обліково-аналітичного забезпечення та інтегрованих обліково-аналітичних систем у публічному секторі;
- ✦ визначити особливості формування фінансової та бюджетної звітності, управлінського обліку та податкового обліку в діяльності бюджетних установ;
- ✦ ідентифікувати місце та роль аналітики податкових ризиків у системі обліку та внутрішнього контролю бюджетних установ;
- ✦ розробити організаційно-інформаційну модель інтегрованої обліково-аналітичної системи бюджетної установи, що поєднує фінансову звітність, управлінський облік і податковий ризик менеджмент;
- ✦ запропонувати підхід до формування системи ключових індикаторів податкових ризиків (KRI) на основі даних фінансового та управлінського обліку.

У даному дослідженні використано такі **методи**: *системний і комплексний* (для розгляду обліково-аналітичної системи бюджетних установ як інтегрованої інформаційної платформи, що поєднує фінансову звітність, управлінський облік та аналітику податкових ризиків); *аналіз і синтез, індукція та дедукція* (для узагальнення теоретичних положень, порівняння підходів до організації обліку й оцінки ефективності інтеграції фінансового, управлінського та податкового блоків); *порівняльний і структурно-логічний аналіз* (для зіставлення традиційних та інтегрованих облікових систем, виявлення переваг і недоліків різних моделей побудови обліку в бюджетних установах); *економіко-статистичні методи та елементи ризик-орієнтованого аналізу* (для оцінки впливу інтеграції обліку на показники фінансової звітності, рівень податкових ризиків та якість управлінських рішень).

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Теоретичною основою побудови інтегрованої обліково-аналітичної системи бюджетних установ є розуміння бухгалтерського обліку та економічного аналізу як взаємопов'язаних елементів єдиного інформаційного забезпечення управління. У наукових дослідженнях обліково-аналітичне забезпечення розглядається як система інструментів, методів і процедур, що забезпечують формування, обробку та інтерпретацію облікової й аналітичної інформації для потреб управління, контролю та оцінки результатів діяльності [8].

В умовах цифрової трансформації економіки та публічних фінансів розвиток обліково-ана-

літичних систем характеризується переходом від фрагментарних інформаційних підсистем до інтегрованих рішень, у яких поєднуються фінансовий і управлінський облік, аналітичні модулі, засоби планування та контролю [9]. Такий підхід передбачає формування єдиного інформаційного простору, що забезпечує узгодженість показників фінансової звітності, внутрішньої управлінської звітності й аналітичних показників, у тому числі пов'язаних із податковими ризиками.

Для бюджетних установ інтегрована обліково-аналітична система має враховувати специфіку публічних фінансів, нормативне регулювання бюджетного обліку та звітності, вимоги до внутрішнього контролю й аудиту [10]. Вона повинна забезпечувати не лише формування достовірної фінансової та бюджетної звітності, а й надання керівництву релевантної інформації для управління ресурсами, оцінки ефективності використання бюджетних коштів і мінімізації податкових ризиків.

На підставі даних бухгалтерського обліку бюджетні установи складають як фінансову, так і бюджетну звітність, причому складання звітності виступає завершальним етапом облікового процесу та забезпечує узагальнення інформації про виконання кошторису, стан активів, зобов'язань та результатів діяльності [11].

Специфіка фінансової звітності бюджетних установ зумовлена поєднанням вимог до відображення фінансово-господарських операцій та інформації про виконання бюджетів за загальним і спеціальним фондами [12]. Фінансова звітність (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал) формується за формами, затвердженими Мінфін України, на основі НП(С)БУ для державного сектора, а бюджетна звітність відображає показники кошторисних призначень, надходжень, касових і фактичних видатків, дебіторської та кредиторської заборгованості.

Важливою особливістю є використання спеціального Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, структура якого узгоджена зі змістом фінансової та бюджетної звітності та забезпечує уніфіковане відображення операцій у державному секторі. Кореспонденція рахунків та побудова робочого плану рахунків дозволяють забезпечити пряму «прив'язку» синтетичного й аналітичного обліку до відповідних форм звітності, що полегшує контроль за виконанням кошторисів та порівнянність показників. Разом із тим нормативна основа фінансової та бюджетної звітності насамперед на зовнішніх користувачів (казначейство, фінансові органи, органи державного контро-

лю) зумовлює переважно агрегований характер поданих у ній даних. Це створює інформаційні обмеження для внутрішніх користувачів – керівництва та служб внутрішнього контролю – щодо деталізації витрат за видами діяльності, проектами, центрами відповідальності та податковими наслідками операцій, що актуалізує потребу в доповненні фінансового та бюджетного обліку розвиненим управлінським обліком і спеціалізованою аналітикою податкових ризиків.

Управлінський облік у бюджетних установах розглядається як внутрішня підсистема обліково-аналітичного забезпечення, орієнтована на формування інформації для планування, контролю та оцінки результатів діяльності окремих структурних підрозділів і установи в цілому [13]. На відміну від бюджетної звітності, яка адресована переважно зовнішнім користувачам і має жорстко регламентований формат, управлінський облік забезпечує гнучку деталізацію даних за видами діяльності, програмами, проектами, видами послуг, джерелами фінансування та іншими управлінськими параметрами.

Одним із ключових інструментів управлінського обліку є облік за центрами відповідальності, який передбачає виділення структурних підрозділів (центрів витрат, доходів, прибутку, інвестицій тощо) і закріплення за ними відповідних бюджетів, показників виконання та відповідальності керівників. Така організація обліку дозволяє пов'язати виконання кошторисів і програм із результатами діяльності конкретних підрозділів, підвищити прозорість використання ресурсів і забезпечити основу для оцінки ефективності управлінських рішень.

У контексті інтегрованої обліково-аналітичної системи управлінський облік виконує роль «містка» між фінансовою (бюджетною) звітністю та аналітикою податкових ризиків. Саме в рамках управлінського обліку формуються деталізовані показники витрат і доходів за видами діяльності, проектами, платними послугами, які надалі використовуються для розрахунку показників ефективності, аналізу відхилень «план – факт», оцінки фінансових результатів програм і виявлення операцій із підвищеним рівнем податкових ризиків [14]. Сучасні тенденції розвитку управлінського обліку пов'язані із цифровізацією, впровадженням ERP-систем і засобів бізнес-аналітики, що забезпечують інтеграцію даних із різних підсистем, автоматизацію формування внутрішніх звітів, використання описової, діагностичної, прогнозової та прескриптивної аналітики для підтримки управлінських рішень [15]. Для бюджетних установ це створює можливості не лише для оперативного моніторин-

гу виконання кошторисів і програм, але й для побудови інтегрованих дашбордів, у яких поєднуються фінансові, нефінансові та податкові показники.

Таким чином, належно організований управлінський облік у бюджетній установі є необхідною передумовою реалізації інтегрованої обліково-аналітичної моделі: він забезпечує деталізацію й аналітичну глибину інформації, якої бракує у стандартизованих формах бюджетної звітності, та створює інформаційну базу для ідентифікації, оцінки та моніторингу податкових ризиків [16]. Розглянемо місце управлінського обліку в інтегрованій системі на *рис. 1*.

Дана схема на *рис. 1* дозволяє визначити, що саме управлінський облік є ключовою ланкою між фінансовим обліком і податковою аналітикою.

Узагальнені показники фінансової та бюджетної звітності, доповнені деталізацією, що формується в системі управлінського обліку, створюють інформаційну базу для оцінки результатів діяльності бюджетних установ і прийняття управлінських рішень. Водночас поєднання різних джерел фінансування, видів діяльності, режимів оподаткування та специфічних для публічного сектора операцій зумовлює виникнення комплексу податкових ризиків, своєчасне виявлення й мінімізація яких є складовою забезпечення податкової безпеки бюджетних установ. У цих умовах інтеграція облікових підсистем має доповнюватися аналітикою податкових ризиків, що спирається на дані управлінського обліку та функціонує в межах єдиної обліково-аналітичної системи. Саме це зумовлює необхідність окремого розгляду змісту та інструментарію аналітики податкових ризиків у діяльності бюджетних установ.

Податкові ризики бюджетних установ пов'язані з імовірністю фінансових втрат, штрафних санкцій, донарахувань податків та погіршення репутації внаслідок помилок, порушень або невизначеностей у застосуванні податкового законодавства при здійсненні операцій, що обліковуються в бюджетній системі. До ключових видів податкових ризиків належать ризики, пов'язані з оподаткуванням платних послуг та іншої дохідної діяльності (насамперед, з податку на додану вартість і податку на прибуток/ПДФО), ризики правильності нарахування та сплати єдиного соціального внеску та інших обов'язкових платежів, ризики класифікації операцій зі змішаним фінансуванням, а також ризики, пов'язані з використанням благодійних, грантових і цільових коштів.

Сформована на базі традиційного податкового обліку інформація часто не забезпечує належної глибини для управління такими ризиками, оскіль-

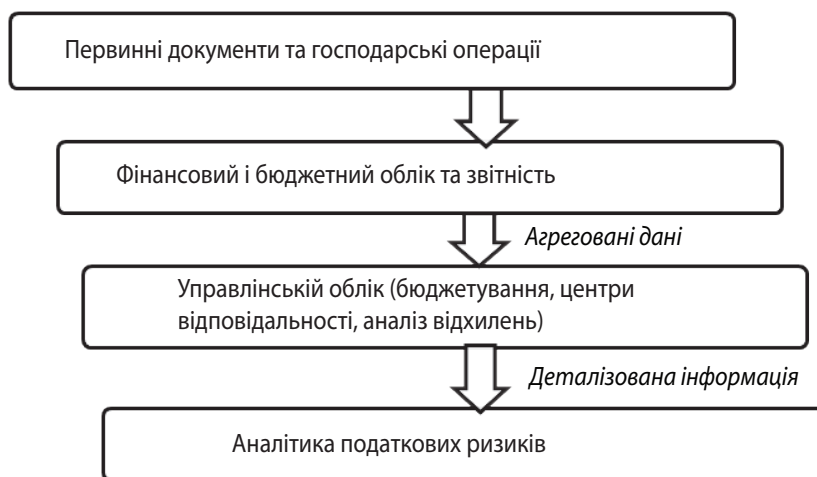

Рис. 1. Роль управлінського обліку в інтегрованій системі

Джерело: складено авторами на основі [16].

ки переважно орієнтована на складання податкової звітності, а не на внутрішній аналіз. Тому аналітика податкових ризиків у системі обліку бюджетних установ розглядається як спеціалізована підсистема, яка поєднує класифікацію ризиків, ідентифікацію ризикових операцій, розроблення системи показників ризику та використання аналітичних процедур для виявлення відхилень і тенденцій.

Інформаційною основою аналітики податкових ризиків є дані фінансового та управлінського обліку, що дозволяють відносити податкові наслідки до конкретних видів діяльності, програм, центрів відповідальності та видів операцій. На цій основі можуть розраховуватися ключові індикатори податкових ризиків (KRI), зокрема частка операцій із підвищеним ризиком оподаткування в загальному обсязі доходів або видатків, частота коригувань податкових зобов'язань, рівень розбіжностей між даними обліку та податкової звітності, концентрація операцій з окремими контрагентами тощо.

Розглянемо контур аналітики податкових ризиків на *рис. 2*.

Впровадження аналітики податкових ризиків у рамках інтегрованої обліково-аналітичної системи бюджетної установи передбачає формалізацію процедур ідентифікації та оцінки ризиків, розроблення регулярних внутрішніх звітів про податкові ризики, інтеграцію відповідних показників у систему управлінських звітів і дашбордів, а також взаємодію з підрозділами внутрішнього контролю та аудиту. Це дозволяє перетворити податковий облік із фіскальної функції на інструмент ризик-орієнтованого управління, що підвищує стійкість бюджетних установ до змін податкового середовища.

Розглянемо зворотні зв'язки внутрішнього контролю на *рис. 3*.

Інтегровану обліково-аналітичну систему обліку бюджетної установи доцільно розглядати як сукупність взаємопов'язаних підсистем, об'єднаних єдиним інформаційним середовищем і спільними організаційно методичними засадами [17]. До її складу належать: підсистема фінансового та бюджетного обліку та звітності, підсистема управлінського обліку, підсистема аналітики податкових ризиків, підсистема внутрішнього контролю та аудиту, інформаційно технологічне середовище (ERP-, облікові й аналітичні системи).

Розглянемо інтегровану обліково-аналітичну систему бюджетної установи на *рис. 4*.

Підсистема фінансового та бюджетного обліку забезпечує відображення господарських операцій на рахунках Плану рахунків бюджетних установ, формування фінансової та бюджетної звітності за встановленими формами, а також узагальнення інформації про виконання кошторису, стан активів, зобов'язань і результатів діяльності [18]. Вона виконує роль джерела первинних і зведених даних, на які спираються інші підсистеми інтегрованої системи.

Підсистема управлінського обліку функціонує як внутрішня підсистема деталізації та інтерпретації інформації фінансового та бюджетного обліку, орієнтована на потреби керівництва та центрів відповідальності [19]. На основі даних бухгалтерського обліку тут формується інформація за видами діяльності, програмами, проектами, платними послугами, центрами витрат і доходів, розробляються бюджети, здійснюється аналіз відхилень «план – факт», розраховуються показники ефективності використання ресурсів.

Підсистема аналітики податкових ризиків спирається на інформацію фінансового та управ-

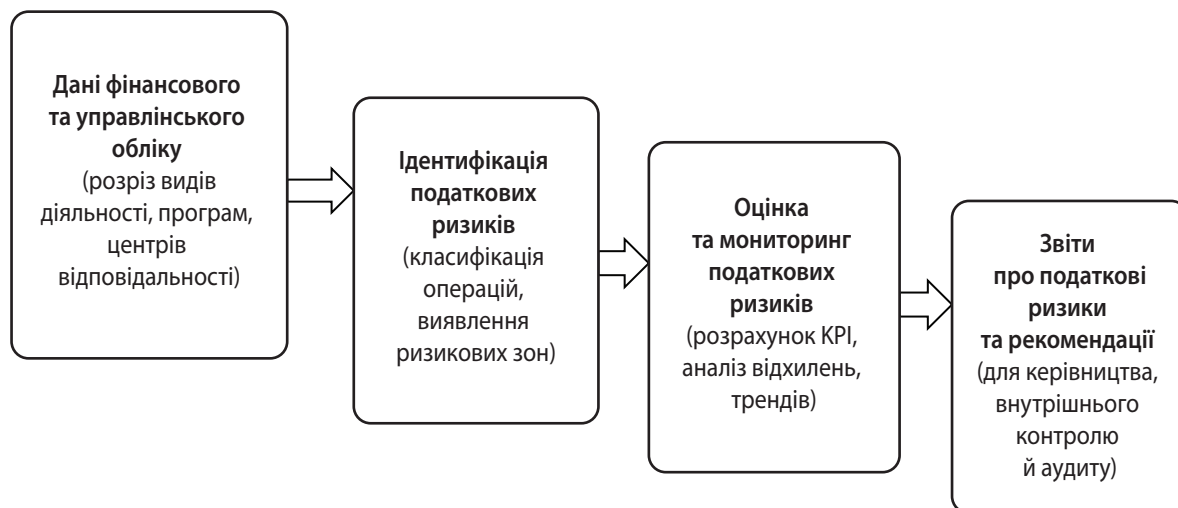

Рис. 2. Основні етапи аналітики податкових ризиків у бюджетній установі

Джерело: складено авторами.

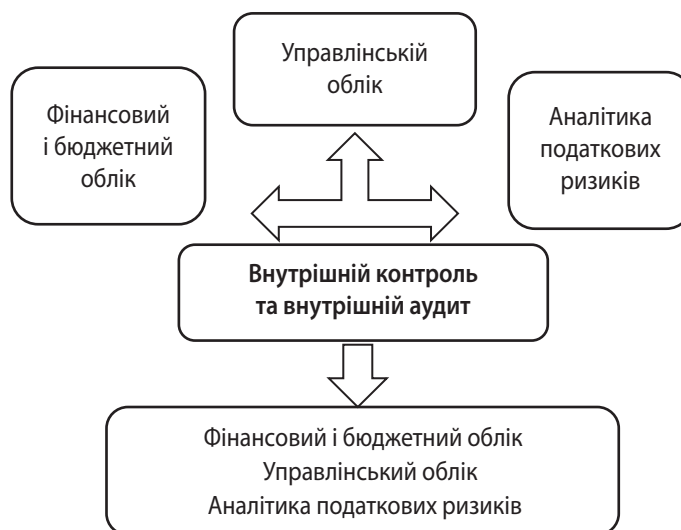

Рис. 3. Зворотні зв'язки внутрішнього контролю

Джерело: складено авторами.

лінського обліку та відповідає за ідентифікацію, класифікацію, оцінку та моніторинг податкових ризиків, пов'язаних із діяльністю бюджетних установ [20]. Формуються реєстри ризикових операцій, розробляються ключові індикатори податкових ризиків (KRI), проводяться аналітичні процедури для виявлення розбіжностей між обліковими даними та податковою звітністю, оцінюються наслідки змін податкового законодавства.

Підсистема внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту забезпечує перевірку достовірності облікових даних, дотримання бюджетного та податкового законодавства, оцінку ефективності функціонування обліково-аналітичної системи, ризик-менеджменту [21]. Вона використовує інформацію всіх підсистем і формує рекомендації щодо вдосконалення обліку, звітності, управлін-

ських процедур і системи контролю податкових ризиків.

Інформаційно-технологічне середовище інтегрованої системи включає облікові програми, ERP-системи, модулі управлінського обліку та бюджетування, BI-інструменти, сховища даних, системи електронного документообігу та інтеграції з органами Казначейства та податковими органами [1]. Саме через IT-рішення забезпечується автоматизований обмін даними між підсистемами, багатовимірний аналітика та побудова інтегрованих звітів.

Логіка функціонування інтегрованої обліково-аналітичної системи передбачає, що первинні документи відображаються в підсистемі бюджетного обліку, далі на основі цих даних формуються агреговані показники бюджетної звіт-

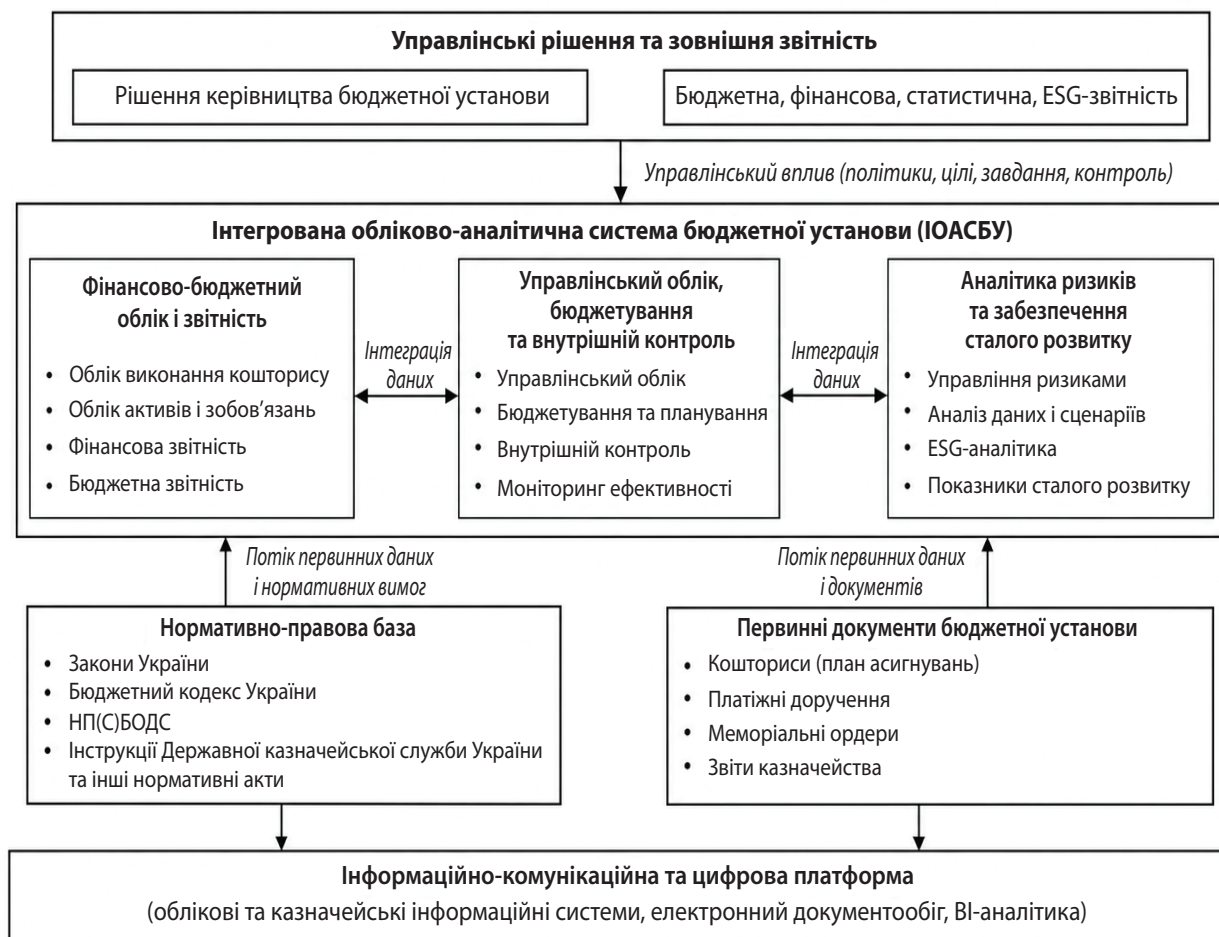

Рис. 4. Інтегрована обліково-аналітична система бюджетної установи та її інформаційні зв'язки

Джерело: складено за допомогою програми perplexity на основі [18–22].

ності [22]. Підсистема аналітики податкових ризиків використовує дані управлінського обліку для розрахунку KRI, складання внутрішніх звітів про податкові ризики та формування інформації для внутрішнього контролю й аудиту. Результати аналітики податкових ризиків повертаються у вигляді рекомендацій до підсистем обліку й управління, що забезпечує підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення управління публічними фінансами.

ВИСНОВКИ

У даному дослідженні сформовано організаційно-інформаційну модель інтегрованої обліково-аналітичної системи обліку бюджетної установи. Нижній рівень відображає нормативно-правові засади та первинну інформаційну базу, середній – основні облікові підсистеми (фінансовий і бюджетний облік, управлінський облік, аналітику податкових ризиків), верхній – суб'єктів управління, внутрішній контроль і зовнішніх користувачів інформації. Запропонована система демонструє взаємозв'язки між підсистемами, роль інформаційних технологій у забезпеченні їх інтеграції, наяв-

ність зворотних зв'язків від результатів контролю управлінської звітності та ризик-менеджменту. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

- Коваль Л. В. Побудова системи обліку бюджетних установ. *Агросвіт*. 2025. № 16. С. 106–115. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.16.106>
- Нагірняк М. Ф. Обліково-аналітичне забезпечення управлінського контролю податковими витратами і податковими зобов'язаннями. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 1. С. 120–129. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-120-129](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-120-129)
- Раделицький Ю. О., Грушицький О. М. Трансформація обліково-аналітичних систем підприємств в умовах глобальних змін. *Регіональна економіка*. 2025. № 4. С. 137–144. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-14>
- Гребінська С., Тарасюк В. Обліково-аналітичне забезпечення формування та підвищення якості звітності бюджетної установи в умовах цифрової трансформації. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми*

- та перспективи розвитку: тези доповідей XI Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 27 листопада 2025 р.). Чернівці : НУ «Чернівецька політехніка», 2025. С. 34–36. URL: <https://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/33776>
5. Оляднічук Н. В., Підлубна О. Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва продукції тваринництва. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки»*. 2024. № 1. Т. 2. С. 148–157. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1-9560>
 6. Бакаляр Д. Г. Організація та удосконалення обліково-аналітичної системи для забезпечення економічної безпеки підприємства : дис. ... д-ра філософії : 071. Київ, 2023. 231 с. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/bitstreams/dfd25275-1c04-44a3-9973-cc230b15008d/download>
 7. Псьота В. О. Обліково-аналітичне забезпечення публічних закупівель в закладах освіти державного сектору : дис. ... д-ра філософії: 071. Житомир, 2021. 264 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9026/dis_%D0%9F%D1%81%D1%8C%D0%BE%D1%82%D0%B0.pdf?sequence=1&isAllowed=y
 8. Фатенюк-Ткачук А. О. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 200 с.
 9. Макарович В. К., Матюха М. М., Григоревська О. О. Створення інтегрованої системи обліку та аналізу у цифровому середовищі підприємства. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16628768>
 10. Василюшин С. І. Концептуальні засади функціонування обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємств. *Облік і фінанси*. 2020. № 3. С. 12–21. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-3\(89\)-12-21](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-3(89)-12-21)
 11. Дубініна М. В., Ксьонжик І. В., Сирцева С. В. та ін. Звітність бюджетних установ: курс лекцій для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання. Миколаїв : МНАУ, 2021. 74 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9177>
 12. Онищенко В. План рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ 2026. *Бухгалтерія*. 18.05.2026. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/146-plan-rahunkv-buhgalterskogo-obliku-byudjetnih-ustanov-2021>
 13. Управлінський облік : навч. посіб. / Вдовічен А. А., Маначинська Ю. А., Багрій К. Л. та ін. Чернівці : ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 230 с.
 14. Шиш А. М., Брадул О. М., Смірнова І. В. Управлінський облік у цифрову добу: інтеграція аналітики та інформаційних систем. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17316659>
 15. Alotaibi K. O. The impact of digital transformation on the accounting system effectiveness. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*. 2024. Vol. 11. Iss. 11. P. 198–208. DOI: <https://doi.org/10.21833/ijaas.2024.11.021>
 16. Agostino D., Bracci E., Steccolini I. Accounting and accountability for the digital transformation of public services. *Financial Accountability and Management*. 2022. Vol. 38. Iss. 2. P. 145–151. DOI: <https://doi.org/10.1111/faam.12314>
 17. Кладієв В. М. Інтеграція обліково-звітної інформації в системі державного управління: концептуальні засади та практичні орієнтири. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Т. 8. № 2. С. 405–413. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-2-59>
 18. Irmawati H., Nirwana. Digital Transformation of Public Sector Accounting: A Literature Review on Technology Adoption in Government Financial Reporting. *Invoice*. 2025. Vol. 7. No. 2. P. 228–241. DOI: <https://doi.org/10.26618/tgypp081>
 19. Syrtseva S., Cheban Yu. Accounting system as a component of the mechanism for ensuring economic security of enterprise. *Competitiveness and sustainable development*. 2025. P. 548–552. DOI: <https://doi.org/10.52326/csd2025.67>
 20. Katsikas E., Manes Rossi F., Orelli R. L. Towards Integrated Reporting: Accounting Change in the Public Sector. Springer, 2017. 134 p.
 21. Agostini M., Di Carlo F., Mauro S. G. Integrated Reporting in the Public Sector: How Is the Research Developing? In: *Non-financial Disclosure and Integrated Reporting*. Springer, 2022. P. 267–287. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-90355-8_14
 22. Biondi L., Bracci E. Sustainability, Popular and Integrated Reporting in the Public Sector: A Fad and Fashion Perspective. *Sustainability*. 2018. Vol. 10. Iss. 9. Art. 3112. DOI: <https://doi.org/10.3390/su10093112>

REFERENCES

- Agostini M., Di Carlo F. & Mauro S. G. (2022). Integrated Reporting in the Public Sector: How Is the Research Developing? *Non-financial Disclosure and Integrated Reporting* (p. 267–287). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-90355-8_14
- Agostino D., Bracci E. & Steccolini I. (2022). Accounting and accountability for the digital transformation of public services. *Financial Accountability and Management*, 2(38), 145–151. <https://doi.org/10.1111/faam.12314>
- Alotaibi K. O. (2024). The impact of digital transformation on the accounting system effectiveness. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, 11(11), 198–208. <https://doi.org/10.21833/ijaas.2024.11.021>
- Bakaliar D. H. (2023). *Orhanizatsiia ta udoskonalennia oblikovo-analitychnoi systemy dlia zabezpechennia*

- ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva*: dys. ... d-ra filosofii: 071 [Organization and improvement of the accounting and analytical system to ensure the economic security of the enterprise: dis.... PhD: 071]. Kyiv. <https://repo.btu.kharkiv.ua/bitstreams/dfd25275-1c04-44a3-9973-cc230b15008d/download>
- Biondi L. & Bracci E. (2018). Sustainability, Popular and Integrated Reporting in the Public Sector: A Fad and Fashion Perspective. *Sustainability*, 9(10). <https://doi.org/10.3390/su10093112>
- Dubinina M. V., Ksonzhik I. V. & Syrtseva S. V. (2021). *Zvit-nist biudzhetnykh ustanov kurs leksii dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity osvitnoho stupenia «mahistr» spetsial-nosti 071 «Oblik i opodatkuвання» dennoi ta zaochnoi form navchannia* [Reporting of budget institutions course of lectures for higher education applicants of the master's degree in specialty 071 "Accounting and Taxation" of full-time and part-time forms of study]. Mykolaiv: MNAU. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9177>
- Fataniuk-Tkachuk A. O. (2018). *Oblikovo-analitychne zabezpechennia biznes-protsesiv pidpriemstva*: monohrafiia [Accounting and analytical support of enterprise business processes: monograph]. Luts'k: Vezha-Druk.
- Hrebinska S. & Tarasiuk V. (2025). Oblikovo-analitychne zabezpechennia formuvannia ta pidvyshchennia yakosti zvitnosti biudzhetnoi ustanovy v umovakh tsyfrovoy transformatsii [Accounting and analytical support for the formation and improvement of the quality of budget institution reporting in the conditions of digital transformation]. *Bukhhalterskyi oblik, opodatkuвання, analiz i audyt: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku*: tezy dopovidei Khl Mizhnarod. nauk.-prakt. konf. [Accounting, taxation, analysis and audit: current state, problems and development prospects: abstracts of the XI International Scientific and Practical Conference] (p. 34–36). NU «Chernihivska politekhnika». <https://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/33776>
- Irmawati H. & Nirwana (2025). Digital Transformation of Public Sector Accounting: A Literature Review on Technology Adoption in Government Financial Reporting. *Invoice*, 2(7), 228–241. <https://doi.org/10.26618/tgypp081>
- Katsikas E., Manes Rossi F. & Orelli R. L. (2017). *Towards Integrated Reporting: Accounting Change in the Public Sector*. Springer.
- Kladiiev V. M. (2023). Intehratsiia oblikovo-zvitnoi informatsii v systemi derzhavnoho upravlinnia: kontseptualni zasady ta praktychni oriientyry [Integration of accounting and reporting information in the public administration system: conceptual foundations and practical guidelines]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniki*, 2(8), 405–413. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-2-59>
- Koval L. V. (2025). Pobudova systemy obliku biudzhetnykh ustanov [Building a budget institution accounting system]. *Ahrosvit*, 16, 106–115. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.16.106>
- Makarovykh V. K., Matiukha M. M. & Hryhorevska O. O. (2025). Stvorennia intehrovanoi systemy obliku ta analizu u tsyfrovomu seredovyschii pidpriemstva [Creation of an integrated accounting and analysis system in the digital environment of the enterprise]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, 13. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16628768>
- Nahirniak M. F. (2024). Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinskoho kontroliu podatkovyvy vytratamy i podatkovyvy zoboviazanniamy [Accounting and analytical support of management control over tax expenses and tax liabilities]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, 1, 120–129. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-120-129](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-120-129)
- Oliadnichuk N. V. & Pidlubna O. D. (2024). Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia vytratamy vyrobnytstva produktii tvarynnytstva [Accounting and analytical support for livestock production cost management]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Seriia «Ekonomichni nauky»*, 1(2), 148–157. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1-9560>
- Onyshchenko V. (2026, May 18). Plan rakhunkiv bukhhalterskoho obliku biudzhetnykh ustanov 2026 [Chart of accounts for accounting of budget institutions 2026]. *Bukhhalteriia*. <https://oblikbudget.com.ua/article/146-plan-rahunkv-buhgalterskogo-obliku-byudjetnih-ustanov-2021>
- Psota V. O. (2021). *Oblikovo-analitychne zabezpechennia publichnykh zakupivel v zakladakh osvity derzhavnoho sektoru*: dys. ... d-ra filosofii: 071 [Accounting and analytical support of public procurement in public sector educational institutions: dis.... PhD: 071]. Zhytomyr. https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9026/dis_%D0%9F%D1%81%D1%8C%D0%BE%D1%82%D0%B0.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Radelytskyi Yu. O. & Hrushytskyi O. M. (2025). Transformatsiia oblikovo-analitychnykh system pidpriemstv v umovakh hlobalnykh zmin [Transformation of enterprise accounting and analytical systems in the conditions of global changes]. *Rehionalna ekonomika*, 4, 137–144. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-14>
- Shysh A. M., Bradul O. M. & Smirnova I. V. (2025). Upravlinskyi oblik u tsyfrovu dobu: intehratsiia analityky ta informatsiinykh system [Management accounting in the digital age: integration of analytics and information systems]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, 16. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17316659>
- Syrtseva S. & Cheban Yu. (2025). Accounting system as a component of the mechanism for ensuring economic security of enterprise. *Competitiveness and sustainable development* (p. 548–552). <https://doi.org/10.52326/csd2025.67>
- Vasylishyn S. I. (2020). Kontseptualni zasady funktsionuvannia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv [Conceptual foundations of the functioning of ac-

counting and analytical support for the management of the economic security of enterprises]. *Oblik i finansy*, 3, 12–21.

[https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-3\(89\)-12-21](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-3(89)-12-21)
Vdovichen A. A., Manachynska Yu. A. & Bahrui K. L. (2022). *Upravlinskyi oblik: navch. posib.* [Management accounting: study guide]. Chernivtsi: ChTEI DTEU.

Дослідження не отримувало зовнішнього фінансування.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

У процесі підготовки цієї статті автори використовували технології штучного інтелекту виключно як допоміжний інструмент для мовного редагування, уточнення формулювань, структу-

рування матеріалу та підвищення чіткості викладу. Технології штучного інтелекту не застосовувалися для самостійного отримання наукових результатів, проведення аналізу чи формування висновків без критичного опрацювання авторами. Усі наукові положення, інтерпретації, узагальнення та висновки належать авторам і відображають їх власну наукову позицію. Автори підтверджують повну відповідальність за зміст роботи, її достовірність, оригінальність і відповідність принципам академічної доброчесності.

Стаття надійшла до редакції / Received: 05.07.2026

Статтю прийнято до публікації / Accepted: 24.07.2026

Оприлюднено / Published: 19.08.2026